

iyikıtap

ÇOCUK VE GENÇLİK KİTAPLARI DERGİSİ

TUDEM YAYIN GRUBU

Kaplan Endişe'yle
tanışın

Sığınmacı
değil insan!

Özgürlük, eşitlik,
kardeşlik!

Yaşasın
önemsiz şeyler!

Deli Dumrul'un
köprüsü

Mayıs 2023 • SAYI 155

ÜCRETSİZDİR

www.iyikıtap.net

ISSN 2757-8867

9 772757 186800 5 5

iyikitap

ÇOCUK VE GENÇLİK KİTAPLARI DERGİSİ

MERHABA,

Yaşadığımız deprem felaketinin üzerinden neredeyse üç ay geçti. Deprem bölgesinde enkazlar kaldırıldı belki; ama iki milyonun üzerinde yurttaşımız hâlâ çadırlarda, konteynırlarda yaşamını sürdürüyor. Beklenen İstanbul depremi, imar affı, kentsel dönüşüm ve benzeri konuların, deprem coğrafyasının acılarının ve ihtiyaçlarının önüne geçtiğini üzülerek izlediğimiz günlerde, mayıs ayında yapılacak seçimin de gündeme ağırlığını koyduğunu gözlemliyoruz. Bereketin ve umudun ayı mayıs, umarız bu büyük felaketin yaralarını saracak ve benzeri kayıpların önünü alacak önlemlerin alınmasını sağlayacak bir dönüşümün başlangıcı olur.

Mayıs sayımızda, yine yaklaşan seçimin kaderini belirleyecek konulardan biri olan mülteciler/sığınmacılar sorununa direkt ya da dolaylı olarak değinen birkaç değerli esere yer verdik. Karın Karakaşlı'nın değerlendirdiği *Ölmek Zor İş*, Burcu Yılmaz'ın hakkında yazdığı *Sığınak* ve Dinozor Çocuk'tan çıkan *İvo Hamam'ın Günlüğü* hem yetişkin hem de çocuk/genç okur için değerli mesajlar içeriyor.

Keyifli okumalar!

Safer Korkmaz

iyikitap Aylık Yaygın Süreli Yayın / 5.000 adet basılmıştır. Ücretsizdir. ISSN: 1308 - 8866

İmtiyaz Sahibi: Tudem Eğitim Hizmetleri Sanayi ve Ticaret AŞ adına İsa Aykanat

Yayın Yönetmeni: Ilke Aykanat Çam

Sorumlu Yazı İşleri Müdürü: Safer Korkmaz • **Yazı İşleri:** Suzan Geridönmez

Grafik Tasarım: Sezer Gök • **Kapak İllüstrasyonu:** Zeynep Dağgüden

Baskı ve Cilt: Ertem Basım Yayın Dağıtım San. Tic. Ltd. Şti.

Başkent Organize San. Bölgesi 22 Cad. No:6 Malıköy, Temelli/Ankara • **Tel:** 0 312 284 18 14

İrtibat Adresi: 1476/1 Sk. No: 10/51 35220 Alsancak - Konak / İzmir

Tel: 0(232) 463 46 38 • **e-posta:** iyikitap@tudem.com

www.iyikitap.net

[f iyikitap](https://www.facebook.com/iyikitap)

[@iyi_kitap](https://www.instagram.com/iyi_kitap)

**TUDEM
YAYIN
GRUBU**

Sığınmacı değil, Leyla

Yazan: Burcu Yılmaz

Dilimizin belki de en büyük sığınak olduğunu düşününce; iki çocuğun birbiriyle anlaşabilmek için kurdukları işaretler ve resimlerle dolu dilin, bu iletişim kurma çabasının ve sabrının önemi artıyor.

Sığınak

Sandra Le Guen

Resimleyen: Stéphane Nicolet

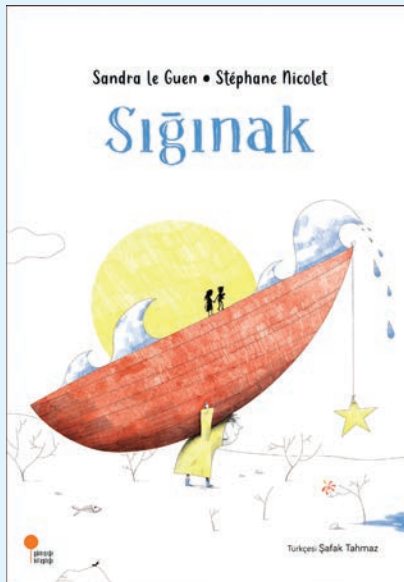
Türkçeleştiren: Şafak Tahmaz

Editör: Müren Beykan

Redaksiyon: Azade Aslan

Günışığı Kitaplığı, 32 sayfa

Sığınmacıların maruz kaldıkları travmaları anlamak, bir yetişkin için bile zor. Sığınmacılarla ilgili önyarguları olan ve onların maruz kaldıkları zorlukları inadına anlamayıp üstten, cahilce -ve hâliyle erdemsiz- bir noktadan konuşan yetişkinlerin varlığını anlamaksa daha zor. (Birbirimize karşı hissetmeye borçlu olduğumuz utanç duygusundan kaçmanın en kolay yolu bu oysa, değil mi?) İktidarın dilinin, en muhalifimizin bile dağarcığına sızdığı, toplumsal hayatta istenmedikleri sürekli vurgulanan, isimsizleştirilen ve “sığınmacı” kimliği altında tek

tipleştirilen insanların ters giden en ufak şeyde fail olarak damgalandıklarını düşününce, sığınmacı çocukların akranları arasında, okulda, sokakta baş etmeleri gereken şeyler (her şeye ne denli açık olduklarını düşününce) bir yetişkinin dahi katlanma sınırının ötesinde kalabilir.

Belki de bu nedenle *Sığınak*'ın kapağında bir tekneyi omuzlamış bir çocuk, Leyla var.

Sığınak, sığınmacı bir çocuk olan Leyla'nın ailesiyle birlikte yabancı bir ülkeye gelirken yaşadıkları ve o ülkedeki sınıf arkadaşı Natali'yle kurduğu ilişki üzerinde duran bir kitap. Bunu da gayet açık ve net cümlelerle yapıyor. Sığınak metaforunu ilk gökyüzüyle eşleştirmek de (Leyla hep gökyüzüne bakar, gökyüzünün herkesin sığınağı olduğunu düşünür çünkü), iki arkadaş ve iki aile arasında kurulan ilişkinin de birer sığınak olduğunu anlıyoruz. Hatta iki çocuğun birbiriyle anlaşabilmek için kurdukları, işaretler ve resimlerle dolu dilin de... Dilimizin belki de en büyük sığınak olduğunu düşününce bu iletişim kurma çabasının ve sabrının önemi artıyor.

Kitabın açık ve net dilinin belki en önemli nedenlerinden biri, Leyla'nın hikâyesini arkadaşı Natali'nin ağzından okumamız. Kaçakçılar, kaçmak için bulmaları gereken para, deniz yolculuğu, açlık, susuzluk... Leyla bu yolculuk sırasında gökyüzünün herkese ait olduğunu öğreniyor ve sürekli yıldızlara bakmaya başlıyor. “Karanlık, gece” anlamlarına da gelen Leyla adını düşününce küçük kızın gökyüzüyle, yıldızlarla kurduğu ilişki daha da derinlik kazanıyor. Metnin sonundaysa Natali'nin ağaç evinin iki arkadaşın ortak sığınağı olması, yani sığınağın iki farklı ülkeden iki çocuğu bir araya getiren bir mekân olarak somutlaşması yalnızca gökyüzünün değil yeryüzünün de hepimizin sığınağı olabileceği, olması gerektiği fikrine göndermede bulunuyor.

Dilin açıklığı ve akıcılığı ★★★★★★★★★★

Çizimlerin ifade gücü ★★★★★★★★★★

Grafik tasarım ★★★★★★★☆☆☆

Kâğıt ve baskı kalitesi ★★★★★★★★★★☆☆

Yazmaya değer şeyler ve diğerleri

Yazan: Funda Mengilli

Her öykünün anlatıcısının kendi sesini bulmuş olması, kitabı okurken aldığım hazın nedenlerinin başında geliyor. Sertbarut, karakterlerini kanlı canlı yaratırken yazarın sesini kisan bir üsluba sahip ki bu, benim öykü ve roman türünde damağıma çokça hitap eden tatlardan.

Üç Kardeşin Kitabı

Miyase Sertbarut
Resimleyen: Berna Dörtpınar
Editör: Burhan Düzçay
Tudem Yayınları, 80 sayfa

Önemsiz şeyler günlüğe yazılmaz diye bir kural var mı? Çocukluğumda öyle hissedirdim. Yazmaya değer birtakım şeyler vardı ama değmeyecekler çoğunlukta idi. Hatıra defterlerimizi sevdiğimiz sevmeydiğimiz tüm arkadaşlarımıza açtığımız, herkesin hakkımızda güzel duygular yazmasını istediğimiz o dönemde, günlük tutmak da yaşamımızın olmazsa olmazıymış gibi, özellikle okulda teşvik edilirdi. Günlüklerimize çoğumuz ne yazacağımızı bilemez, belki hayatımızda yazmaya değer bir şey olmadığı hissine kapılırdık ki bu da günün boşa geçtiği, anlatılmaya layık olmadığı duygusunu perçinlerdi. Ya da ben öyle düşünürdüm. Ta ki Miyase Sertbarut'un biyografisinde olduğu gibi yazmanın benim de karın ağrımı geçirdiğini fark edinceye dek.

Neyse ki *Üç Kardeşin Kitabı*'nda Utku, böyle bir kuralın olmadığını bize baştan hatırlatıyor. Kitap, üç farklı anlatıcı tarafından anlatılan beş öyküden oluşuyor. Öyküler, kardeşlerin günlüklerine yazdıklarının hikâyeleştirilmiş hâli. En küçük kardeş 8 yaşındaki Cansu'nun bir, 10 ve 13 yaşındaki abileri Caner ve Utku'nun ikişer öyküsü bulunuyor. Anneleri düzeltmen olarak yazılanları düzeltiyor, öykülerin sonuna, yaşananlara bir de anne tarafından bakan kısa yorumlar bırakıyor.

Çocuk edebiyatının ayrı bir tür olup olmadığı tartışmaları sürerken Sertbarut'un öyküleri tam da

edebiyatın yaşsız olduğuna gösterilebilecek örnekler. Karakterler çocuk olsa da okurunun yaş sınırının olmadığı edebî bir tat sunuyor, her yaştan öykü okuruna hitap ediyor. Dilin böylesine kullanımını çocuklar için yazmakla çocuk okurun edebi damak tadı bulunmuyormuşçasına yazmak arasındaki uçurumu ortaya koyuyor, bize ilkinin keyfini yaşıyor.

Bir söyleşisinde¹ okumanın ve yazmanın tüm ağırlara iyi geldiğini söyleyen Sertbarut, ilk öyküde anne karakteri aracılığıyla da bunu dillendiriyor. Başka bir söyleşisinde² hayallerin yazarak gerçekleştirilebileceğini fark ettiğinde özgürleştiğini anlatan yazar, karakterlerin hayallerini farklı biçimlerde de olsa muhakkak gerçekleştiriyor.

Kitapta öyküler ilerledikçe, giderek biz de ailenin içerisine dâhil oluyor, bireylerinin değişik yönlerini keşfediyor, ilişkilerini, kişiliklerini daha çok tanıyor, onlarla heyecanlanıyoruz. “Kedi Oltası” isimli ilk öyküde Cansu, isteğinin annesi tarafından görülmediğini mizahi bir üslupla anlatsa da kendisi de biz de işin aslının öyle olmadığını bilerek, annesinin duymazdan geldiği isteğine kendi özgün yöntemiyle kavuşmasının tadını çıkarıyoruz. Cansu’nun hayal gücünün ve sorun çözme biçiminin zihnimizde oluşturduğu gülümseme de cabası. Kitaplarla yıldızı pek barışık olmayan Caner’in, “Altın Avcıları Plajda”

öyküsünde, amacı hiç öyle olmasa da bir okura dönüşmesini izliyoruz. Üstelik ayağımız didaktik hiçbir unsura takılmadan, doğal bir akış içerisinde... Sonraki öyküde annelerine hediye vermek isteyen üç kardeşin işlerinin yolunda gitmeyeceğini elbette tahmin ediyor, gene de olay örgüsünden keyif alıyor, anlatım dilinin,

diyalogların sahiciliğinin oluşturduğu atmosferi sunuyoruz. Bir diğerinde aileye ısrarlı çabaları sonucu katılan dördüncü kardeşin patili olmasından gurur duyuyor, Mişa onca insan arasından ailesi olarak bizi tercih etmiş gibi seviniyoruz. Onun çağrısına anneye babanın kulak tıkamaması içimizi rahatlatıyor. Son öyküde tanıdığımız Değirmenci Dayı’yı biz de ziyaret edip bir çayını içmek, kedileriyle (bize pek yüz vermeseler de) oynamak, değirmenin hikâyesini bir de onun ağzından dinlemek istiyoruz.

Her öykünün anlatıcısının kendi sesini bulmuş olması, kitabı okurken aldığım hazzın nedenlerinin başında geliyor. Sertbarut, karakterlerini kanlı canlı yaratırken yazarın sesini kısıp bir üsluba sahip ki bu, benim öykü ve roman türünde damağıma çokça hitap eden tatlardan. Yazarın yarattığı karakterleri hakikaten anlayıp onların hâline bürünmesi, okuru öykülerin içerisine çeken büyüleyici bir deneyim yaşıyor insana. Sertbarut’un edebiyatta distopik öğeleri dert edinen romanlarındaki sahiciliğin de bu yaklaşımından kaynaklandığını düşünüyorum. İster bu öykü kitabında olduğu gibi günlük hayatımıza dair yazsın ister “Kapiland” serisi gibi distopik bir kurgu içerisine bizi bıraksın, kendimizi yarattığı dünyanın içinde sahiden yaşarken buluyoruz.

Öykülerde geçen her detayın karakterlerle birlikte resmedildiği rengârenk kapak tasarımı, Utku gibi bana da “Yaşasın önemsiz şeyler!” dedirtti. Kendi önümüze acımasızca koyduğumuz yazılmaya -ve çizilmeye- değer olanlar ve olmayanlar kategorisi üzerine yine yeniden düşündürdü. Kitabı bitirdiğimde terazinin ilkinin lehine daha da ağırlaştığını, bu iki yaka arasındaki keskinliğin bulanıklaştığını bir kez daha görmek o denli iyi geldi ki, son günlerde yoğun olarak hissettiğimiz ağırları bir nebze de olsa hafifletmenin unuttuğum yolunu hatırlattı.

1 <https://www.nilufer.bel.tr/haber/sertbarut-okumak-ve-yazmak-tum-agrilara-iyi-gelir>

2 <https://www.ajandakolik.com/miyase-sertbarut-kendimi-ve-okurlarimi-iyiligin-gucune-ikna-etmek-istiyorum/>

Dilin açıklığı ve akıcılığı ★★★★★★★★★★★★

Çizimlerin ifade gücü ★★★★★★★★★★☆☆

Kapak tasarımı ★★★★★★★★★★☆☆

Baskı Kalitesi ★★★★★★★★★★☆☆☆☆

Redaksiyonun titizliği ★★★★★★★★★★★★

› TAVŞAN DELİĞİ ‹

Mustafa Delioğlu için çizmek, resim yapmak, çok küçük yaşlardan beri karşı konulamaz bir istek, bir arzu olmuş. Ders kitaplarındaki şahane illüstrasyonlar cezbetmiş küçük Mustafa'yı ve o çizimleri taklit ederek koyulmuş yola. Erzincan'ın çok uzak, çok ücra bir dağ köyünde dünyaya gelen Delioğlu, annesinden ve teyzesinden masallar dinleyerek büyümüş. Masal dinleyerek büyümüş olmak, kendisini o ücra dağ köyünden sanatın içine fırlatmış âdeti. Mustafa Delioğlu, çocuk ruhunu kaybetmeyenlerden biri olarak "İçimdeki çocuğun sürekli başını okşuyorum, o da bana mırıldanıp beni güçlü kılıyor," diyor.

› Geçmişe dönüp çizerliğinizin ilk günlerindeki hâlinizle konuşsanız, vereceğiniz öğüt ne olurdu?

Sanırım ilk aklıma gelen "en iyisini öğrenip en iyisini yapacağım" düşüncesi olsa gerek. Her uzmanlıkta olduğu gibi çok emek vermek gerekir. Ben de öyle yaptım.

› Çizerlik, geçiminizi sağlayan bir iş mi? Başka bir mesleğiniz var mı?

Hayatımın ilk yıllarında geçinmek için başka bazı işlerde çalıştım. Daha sonra illüstrasyon ve resim ile hayatımı kazandım. Ülkemiz şartlarında, orta hâlli yaşadığımı söyleyebilirim.

› Günde kaç saat çalışıyorsunuz?

Ortalama sekiz saat çalışıyorum. Sekizinci saatten sonra ilham perim beni terk ediyor.

› İşlerinize dair eleştiri yazıları sizi öfkelenendirir mi?

Öfkelenendirmez, hoşuma da gitmez. Eleştirinin yardımcı olacağı kanaatinde olursam dikkate alırım.

› Okuduğunuz son resimli kitap?

Uzun zamandır okuduğum resimli kitap olmadı. Şu sıralarda resimle ilgili resimli kitaplar okuyorum.

› Keşke ben resimleseydim dediğiniz kitap?

Bunu ben resimleseydim dediğim o kadar çok kitap var ki.

› Yerinde olmak istediğiniz roman/çizgi roman kahramanı?

Şimdi değil de çocukluğumda "Çelik Blek"i çok taklit ederdim.

› Nefret ettiğiniz roman/çizgi roman kahramanı?

Son zamanda yapılan çizgi roman kahramanlarına pek ısınmadım.

› Sizce en iyi edebiyat uyarlaması film ya da dizi?

Yabancı filmlerden "Doktor Jivago" (yazar Boris Pasternak). Yerli: "Değirmen" (Sabahattin Ali).

› İsminizi Google'da aratıyor musunuz? Ne sıklıkla?

Yok, pek aratmıyorum kendimi Google'da.

› En çekilmez özelliğiniz?

İçe kapanıklığım pek çekilmiyor galiba.

› En sevdiğiniz uğraşınız, hobiniz?

Ressamın hobisi resimdir sanırım.

› Çalmak istediğiniz müzik aleti?

Saz çalmak istiyordum hep, kısmet olmadı.

› Bir mucit olsanız, ne icat etmek isterdiniz?

Hiç düşünmedim ama insanlığın yararına olan bir şey icat etmek isterdim. Bazen düşünürüm, icat edilmemiş bir müzik aleti var mı acaba?

› Tarihte hangi dönemde/zaman diliminde yaşamak isterdiniz?

Belirli bir zaman yok ama Orta Çağ hep ilgimi çeker.

› İssiz adaya düşseniz yanınızda götürceğiniz üç şey? Ekmek, kitap, boyalar-fırçalar-kâğıtlar.

AYNANIN İÇİNDEN

MUSTAFA DELİOĞLU

“İçimdeki çocuğun sürekli başını okşuyorum”

Söyleşi: Elif Şahin Hamidi

Âdeta hayatı roman olanlardansınız. Erzincan'ın çok uzak, çok ücra bir dağ köyünde dünyaya geliyor ve okula üç yıl geç yazdırılıyorsunuz ama babanız çoktan okumayı öğretmiş size. Sonra ders kitaplarındaki şahane illüstrasyonlar cezbediyor küçük Mustafa'yı ve o çizimleri taklit ederek çizim yolculuğu başlıyor. Potansiyelinizi keşfettiğiniz o ilk zamanlardan, kendinizi gerçekleştirme ve geliştirme sürecinden bahsedermisiniz?

Anımsadığım kadarıyla karşı konulmaz bir istekti hep, çizme arzusu. En çok da “Atatürk Kocatepe’de” resmini çizdim. Daha sonraları İstanbul’a göç ettiğimizde, hayatımı kazanmak için çıraklık falan yaptım. Ama o çizme arzusu devam ediyordu. Gene kitaplardakileri örnek alarak resmi çözmeye çalıştım. Öğrene öğrene belli bir yaşa gelince “resimden hayatımı nasıl kazanırım?” fikri oluştu. Tabela yazdım. Gravürleri yağlı boyayla renklendirip camcı vitrinlerinde satmaya çalıştım. 1968’de pek başarılı olmasam da küçük bir sergi açtım. Ressam arkadaşlar edindim. Bir reklam şirketinde çizgi film fonu (arka plan) ve reklam illüstrasyonu çizmeye başladım. 1974 yılında, Cağaloğlu’nda atölye açana kadar böyle devam etti.

Okul kütüphanesinde ne bulursanız okuyorsunuz ve Pinokyo en sevdiğiniz kitaplardan biri. Okul kütüphanelerinin ve Pinokyo’nun sizin kitap sevginizdeki ve çizim yolculuğunuzdaki yeri hakkında neler söylersiniz?

Pinokyo’da hiç görsel yoktu. Ama benim hayal gücümün varsıllığını çoğalttı sanırım. Pinokyo oldukça yoğun bir mutluluk yaşattı bana.

Türkiye’de çocuk kitapları 70’li yıllarda çıkmaya başlıyor ama henüz çok fazla resimli değil kitaplar. O günlerden bu yana resimli çocuk kitaplarının gelişimini, değişimini değerlendirip, geleceği ile ilgili öngörülerinizi paylaşır mısınız?

O günden bu güne baktığımda oldukça gelişti çocuk kitapları. Ama Batı yayıncılığıyla karşılaştığımızda, daha çok yolumuz var diyorum.

Resim aracılığıyla ilk kazancınızı, Ostrovski'nin Fırtına Çocukları adlı kitabının kapağını yaparak elde ediyorsunuz. Geçinmek için, sevmesiniz de grafik işleri yapıyorsunuz bir yandan. Tıpkı yazanın, çeviri yapanın emeğinin karşılığını bulmadığı gibi çizerler de bulamıyor, geçmişte olduğu gibi bugün de emek sömürüsü ile karşı karşıya kalıyor. Çizerlikte telif konusunda yaşanan sıkıntıların sona ermesi, genç çizerlerin emeğinin karşılığını alabilmesi için ne yapılmalı?

İlk kazancım, profesyonel anlamda resimden olmasa da çok önceye dayanır. İllüstrasyondan kazancım o yıllarda oldu. *Fırtına Çocukları* beni kitap piyasasına tanıttığı için önemliydi. Emeğinin karşılığını alabilmek, karşılıklı bir duruma dayandığı için, genç çizerlere pinti yayıncılar karşısında dik durmalarını tavsiye ederim. "Hak verilmez, alınır," sözünü dikkate almalarını öneririm.

Bir de işinde iyi olmak insana her zaman güç kazandırır.

Nietzsche'nin Zerdüşt'ü, "Masumiyettir çocuk ve unutuş, yeni bir başlangıç, bir oyun, kendi kendine dönen bir çarktır, bir ilk hareket, kutlu bir Evet deyıştır," der. Çocuk ruhuyla çizen, içindeki çocuğun oyun oynamasına izin veren bir illüstratör olduğunuzu düşünüyorum. Neler fısıldıyor size o oyuncu çocuk?

Sadece sanatçı olarak değil, insanın o çocuk ruhunu kaybetmemesi gerekli. Sanatçınunsa işinde samimiyeti barındıran duyguyu pekiştirmesi bakımından olmazsa olmazdır. İçimdeki çocuğun sürekli başını okşuyorum, o da bana mırıldanıp beni güçlü kılıyor.

Her çizerin bir çiziş şekli, tarzı var. "Bir tarzımın olmasın a çok dikkat ettim," diyorsunuz. Neden önemli bir çizerin tarzının olması? Kendi sesini nasıl bulur bir çizer, özgünlüğünü

nasıl ortaya koyar? Sizin tarzınızda, araştırma çizimleri çok dikkat çekiyor. Ne ifade ediyor araştırma çizimleri sizin için ve illüstrasyon/resim için?

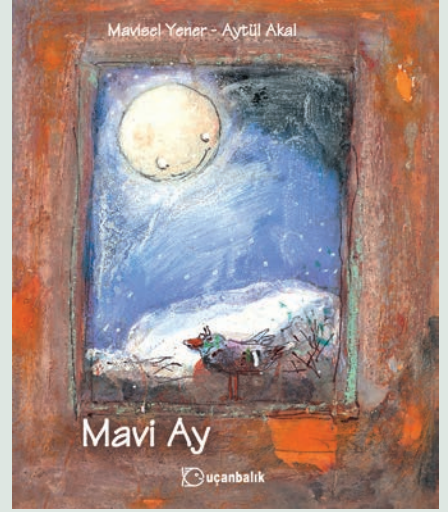
Tarz, yapanın samimi olmasıyla ilgilidir. Zorla olmaz, kendiliğinden gelen değerlidir. Araştırma çizimlerine gelince; iyi bir çizerin serüveni, görselin lezzetidir. "Çocuklar anlamaz," diyen büyüklere aldırmayın. Tabii küçük bir çocuğa tavşanı tanıtırken araştırma çizgisi gerekmez.

Bugün çocuk kitaplarının çoğu "boyalı" kitaplar, "renkli" değil. Allı pullu, ışılmalı kitaplar ama aslında renkli değil boyalı kitaplar. Tek ya da iki renkli, tek tonlu olabilir ama yine de renkli olabilir bir çizim sanırım. Boyalı ve renkli kitap arasındaki fark nedir?

Yani illa çok renkli gerekmez, nitelikli bir çizim gerekir. Çok renkli kitaplar nicelikle ilgili, rengin (boyanın) cazibesiyle kitabı satma düşüncesiyle ilgilidir. Oysa çocuğun sanatla karşılaştığı ilk şeydir kitaptaki resimler. Sanat beğeniyi geliştirir. Çocuğun gelişmiş beğenisi, sonraki hayatında gerekli olacak çünkü.

Anne-baba olmak da yetişkinlerin çocuk kitaplarıyla kucaklaşmasına vesile oluyor. İki çocuk babası bir çizer olarak ne dersiniz? Çizgilerinize ne kattı baba olmak?

Bir oğlum, bir kızım var. Çocukları birebir tanımak, sanatçı (baba) için avantajlı bir durum. Sanırım daha doğru hissediyor insan.

Çizimlerinizde kendinizi de çiziyorsunuz: Aytül Akal'ın Sanatçının Sihirli Odası adlı kitabında çiziyorsunuz karşımıza: Muti sizsiniz. Hatta Akal ve daha başka kimseler de var. Karakterlerinizin hemen hepsi gerçek yaşamdan.

O kitapta model kendimiz olduk, dolayısıyla daha sıcak bir kitap oldu. Evet, benim tipler yaşayan tiplerdir, kanlı canlı.

İllüstrasyonlarınızda bolca kullandığınız kedi, kadın, kırmızı, kitap, yüzler/insan yüzleri ne ifade ediyor sizin için?

Resimlerimde kadın, kedi, kitap olması yaşadığımız hayatı çizmekten kaynaklı. Kediler, kuşlar, böcekler, kitaplar hep bizimle beraberler. Kadınlar, kediler, kuşlar zarif varlıklardır. Dolayısıyla beni cezbediyor olabilir diye düşünebiliriz. Bir de figüratif resmin daha soylu olduğunu düşünürüm.

Doğu-Batı kültürünün etkileri, birbiriyle yan yana, el ele, kol kola yer alıyor çalışmalarınızda. Yerel ve global olandan beslenmek, onları harmanlamak, buluşturmak ve sanatın evrensel dili üzerine konuşabilir miyiz?

Bu gezegende insani sanat açısından bir ayırım yapmak çok doğru değil. Çünkü sanatın dili aynıdır, yöresellik teferruattır. Yani köylü resmi yapmak yöresellik olmuyor. Samimiyetle köylü resmi yapmak evrenseldir. Bu durumu kavramak için gerekli bilgiyi edinmelidir sanatçı.

Marquez'in masalcı büyükannesi, onun yazınsal yolculuğunda çokça etkiliydi. Annenizden, teyzelerinizden masallar dinleyerek büyüdüğünüzü ve masalları çok sevdiğinizi biliyorum. Masal dinleyerek büyümek çizerliğinize nasıl bir katkı sağladı?

Beni o ücra dağ köyünden bugünkü durumuma, sanatın içine fırlattığını düşünürüm. Bu hayal gücünüzü çoğaltmakla ilgili.

Ayrıntılar/detaylar, mizah, şaka resimli çocuk kitaplarında/illüstrasyonlarda/çizgide ve çocuk dünyasında nasıl bir yere ve öneme sahip?

Hayatı sevinçli, mutlu, teselli edici, gülümsetici ele almakla ilgili. Sanatta dramatizinin çok önemi var-

dır. Acıyı sanatla vermenin birebir acıyla ilgisi yoktur. Çünkü o sanattır; uydurma olduğu için sanattır.

Nasıl bir düzene ihtiyaç duyuyorsunuz çizerken, size ne iyi geliyor: Sakin ve düzenli bir oda mı, karmakarışık bir masa mı, fonda bir müzik mi? Ki müzik dinleyerek çalıştığınızı biliyorum. Çalışma masanızı resmeder misiniz?

Düzenli olmak beni rahatlatır ama masam hep dağınıktır. Klasik Batı müziği dinliyorum. Özellikle Bach. Klasik şarkılarımıza ve türkülerimize bayılıyorum. Çalışırken değil de (içinde hüznü barındırdığı için) hiçbir şey yapmadan dinlemeyi tercih ediyorum.

Şimdilerde neler yapıyorsunuz? Üzerinde çalıştığınız yeni projeler var mı?

İllüstrasyon olarak dizi şeklinde halk masallarımızı çiziyorum. Yoğun olarak resim sergisi açtımdan resme hız verdim. Yakın zamanda bir çizgi romanım çıktı. Yenisini düşünüyorum.

Kaplan gibi yürüyebilmek

Yazan: M. Banu Aksoy

Bulut'un kimi endişeleri var. Mesela okuldaki "göster-anlat" gününde arkadaşlarının karşısına çıktığında ne anlatacağı gibi... Bulut düşündükçe endişeleri de büyür ve o, endişelerinden kaçmak için saklanmayı dener.

Endişeler Kükreyince

Alexandra Page

Resimleyen: Stef Murphy

Türkçeleştiren: Sima Özkan

Editör: Feride Kurtulmuş

Ketebe Yayınları, 28 sayfa

Gün içinde farkında olduğumuz ya da olmadığımız, irili ufaklı, önemli önemsiz ne çok endişeyle kuşatıyoruz kendimizi. İş yerindeki toplantıda alınacak kararların sonuçlarından sağanak yağmurda taksi bulup bulamayacağımıza, çocuğumuzu götürdüğümüz doktorun ağzından çıkacak sözlerden önümüzdeki seçimde sandıktan hangi sonucun çıkacağına kadar onlarca kaygı... Bazen kaygının dozunu fazlaca kaçırıyoruz. Son zamanlarda çevrenizde anksiyete, panik atak, kalp çarpıntısı, gerginlik laflarını siz de benim kadar duyuyor musunuz?

İnsan olarak geldiğimiz noktada yaşadığımız pek çok sıkıntının nedeninin, doğadan fazlaca kopmamız

olduğunu düşünüyorum. Parçası olduğumuz bütünle ilişkimizi bir kenara bırakıp kendi türümüzün yarattığı girdabın içine giriyor ve endişelerden yakınıp duruyoruz. Ah, doğaya bir kulak versek...

Bulut'un da kendi çapında kimi endişeleri var. Mesela okul-

daki "göster-anlat" gününde arkadaşlarının karşısına çıktığında ne anlatacağı gibi... Bulut düşündükçe endişeleri de büyür ve o, endişelerinden kaçmak için saklanmayı dener. Ancak endişeler peşini bırakmadığı gibi, tuhaf sesler de duymaya başlar Bulut. Cesaretini toplayıp odasına göz attığında odanın hızla bir ormana dönüştüğünü görür. Bu dönüşümün ona verdiği armağan ise "Kaplan Endişe"dir.

Bulut, Kaplan Endişe eşliğinde çıktığı orman gezmesinde bir kaplan gibi sessiz adımlarla yürümeyi, ayağının altındaki toprağı hissetmeyi, gözlerini yumunca yakını ve uzağı tüm dikkatiyle dinlemeyi, esnemeyi ve derin nefesler almayı öğrenir. Sabah olduğunda arkadaşlarına yapacağı sunum için hazırır.

Alexandra Page'in yazdığı *Endişeler Kükreyince*'nin resimleri Stef Murphy'ye ait. Ketebe Yayınlarından çıkan kitabı Türkçeye Sima Özkan çevirmiş. Öykünün yer yer melodik bir dili, hikâyeye uyumla eşlik eden resimleri var. Çizerin sahneler içine eklediği ufak ayrıntılar resimleri zenginleştirmiş. Bulut'un yıldızlı battaniyesinden yaptığı pelerin ise bize çıktığımız her macerada kendi kendimizin süper kahramanı olabileceğimizi hatırlatıyor.

Kitabın sonunda ise Kaplan Endişe'den hızlandırılmış bir kurs alma şansınız var. Bizi saran dünyanın farkında olmanın sakinleşmemize yardımcı olabileceğini söyleyen kaplan, deneyebileceğimiz bazı yöntemler öneriyor. Doğaya kulak vermek gibi...

Çizimlerin ifade gücü ★★★★★★★★★★

Dilin açıklığı ve akıcılığı ★★★★★★★★★★

Grafik tasarım ★★★★★★★★★★

Kâğıt ve baskı kalitesi ★★★★★★★★★★

Dünyaya izini bırakmak için iyilik yap!

Ben Davis'in gerçek bir olaydan esinle yazdığı *Çorba Dayanışması*, daha yaşanabilir bir dünya için toplumsal duyarlılığın artırılması gerektiğini savunan ödüllü bir roman.

Yazarın diğer kitapları:

Kimi zaman, “küçük” sandığınız bazı adımlar “büyük” etki yaratabilir.

İvo Hamam'ın Günlüğü

David Nel·lo

Resimleyen: Beatriz Castro

Türkçeleştiren: Özgül Erman

Editör: Nihal Ünver

Dinozor Çocuk Yayınları, 112 sayfa

Yurt neresidir?

Yazan: Safter Korkmaz

“Eşitlik, özgürlük, kardeşlik!”

Fransız İhtilali'nin bu ünlü sloganı, okuduğumuz pek çok kitabın mesajının da özeti gibidir. Doğaldır, çünkü ırkçılık başta olmak üzere her türden ayrımcılığa, kölelik gibi tahakküme dayalı tüm ilişki biçimlerine, savaşlara, işgallere, totaliter devlet aygıtlarına, kısacası insana ve insanlığa düşman her şeye karşı durmak edebiyatın görevlerindedir. İnsanların acılarına tanıklık etmek ve onların hikâyelerini diğerlerine aktarmak edebiyatın bir derdiyse, bu acılara sebep olanlara karşı uyarıcı olmak da bir diğer derdidir. Çocuklar için kalem alınan eserlerde bu derd daha da öne çıkar. Niyet elbette iyidir ama sonuç her zaman beklenildiği gibi olmaz. Çoğu zaman ortaya çıkan eser, didaktik bir metin olmaktan öteye gitmez. Çok az kitap vardır ki yaratıcı kurgusuyla bu tuzağa düşmez. İşte *İvo Hamam'ın Günlüğü* de böylesi eserlerden.

Katalan yazar David Nel·lo'nun kaleme aldığı roman, bir hamam böceği ailesinin yaşamından yola çıkarak; göç, ırk ayrımcılığı, savaşlar, yaşam hakkı, eşitlik, kardeşlik içinde bir arada yaşam gibi pek çok konuda sözünü parmak sallamadan söylemeyi başarıyor.

MUTLU DEĞİL AMA UMUTLU SON

Biri yaşadığı yerden göç etmek zorunda kalan, iki farklı tür hamam böceği kabilesinin, köhne bir otelde karşılaşmalarının hikâyesini, iki genç hamam böceğinin düşmanlıktan dostluğa evrilen ilişkisi etrafında aktaran eserin, mutlu bir sona bağlanmamış olması önemsendiğim bir tercih. Yazar, tıpkı gerçek yaşamda olduğu gibi, bahsi geçen sorunların çözülmediği, mağdurların sa-

dece kaçarak yaşamlarını güçlkle sürdürebildikleri ama umudun da hiç sönmediği bir son kurgulamış eserine.

Bu gerçekçi yaklaşım; mülteci karşıtlığı, ırkçılık, cinsiyet ayrımcılığı, mezhep ayrımcılığı, militarizm gibi insanlığı kemiren hastalıkların ülkemizde varlığını hissettirdiği günümüzde çok değerli. Böylesi eserler, savaş nedeniyle göç etmek zorunda kalan milyonlarca mültecinin yaşadıklarını anlamak ve ardına sığındığımız içi boş milliyetçi hezeyanlarımızla yüzleşmek adına bize iyi geleceği gibi, çocuklarımızda da konuya dair farkındalık oluşturmamıza yardımcı olacaktır.

METİNDE AKICILIK SORUNLARI

Kitabın ele aldığı konuların önemi ve kurgusu üzerine pek çok övücü şey söylenebilir. Bu noktada, kitabı Türkçeye kazandıran Dinozor Çocuk Yayınlarının seçici editörlüğünü kutlamak gerekir. Öte yandan, metnin akıcılığını zorlayan birkaç pürüze de dikkat çekmek bu yazının görevlerinden biri.

İvo Hamam'ın Günlüğü'nü okurken beni rahatsız eden aksamalardan en önemlisi, bazı bileşik cümlelerdeki zaman kiplerinin uyumsuz kullanımları oldu. Örneğin daha ilk sayfadaki şu cümle: “*Biz Hamamlara gelince, bir tür kiracı olduğumuz **söylenbilir** ama aslında kira falan **vermiyorduk**.*” Cümlelerin sonundan da anlaşılacağı üzere geçmişte kalan bir durumdan bahsediliyor. Bu nedenle “**söylenbilir**” yerine “**söylenbilirdi**” tercih edilmeliydi. Birkaç sayfa sonra, başka bir örnek: “*Mado Hamam çok **heveslenmişti** ve annesine yani teyzem Conchita'ya ‘Anne, eğer Onofre hepsini bitirmezse bugün çikolata yiyeceğiz,’ **demiş**.*” Burada anlatıcı, tanık olmadığı bir olayı aktarıyor. Cümle sonundaki “**demiş**” (öğrenilen geçmiş zaman) bu anlatıya uygun. Ancak cümle başındaki “**heveslenmişti**” (görülen geçmiş zaman) yanlış bir kullanım. Doğrusu “**heveslenmiş**” olmalıydı. Başka bir örnek: “*... Onofre tika basa **doymuş**, bir köşede **uyukladığı** ve bizim için hiçbir tehlike **oluşturmadığı** ...*” Kısaltarak aktardığım bu uzunca cümlede “**doymuş**” yerine “**doyduğu**” kullanılmalıydı.

Beni rahatsız eden bir diğer konu (kimi hata kimi

de kulağa hatalı gelen) bazı kelime tercihleri oldu. Örneğin şu cümledeki “duyumsuyor” tercihi gibi: “*Birkaç dakika içinde Bayan Atril'in ‘Geldim! Geldim!’ Bu ne acele böyle!*” diyen sesini **duyumsuyor**.”

Başka, uzunca bir cümle ise şöyle bitiyor: “*... rüyamda ... postacının siyah botunun beni de ezeceğini **hissederek** uyanırdım.*” Bu cümleden, ezilme olayı sanki o anda gerçekleşecekmiş ve kahramanımız bunu hissederek uyanırmış gibi bir anlam çıkarmak mümkün. “Ezeceği endişesiyle uyanırdım,” gibi farklı bir ifade tercih edilebilirdi ya da en azından cümle “... ezeceği **hissiyle** uyanırdım,” olarak düzenlenebilirdi. Bir başka cümle: “*... **demek ki** cırtlak sesli bu kadın da onun yeğeniydi **mutlaka**.*” Cümlelerin “mutlaka” ile bitmesi bir yana, “demek ki” ve “mutlaka”nın birlikte kullanımı da kulağa iyi gelmeyen başka bir tercih. Sadece biri yeterli.

İlerleyen sayfalarda otel müşterileri “*... çoğunlukla yoksul ve **imkânları dar**...*” olarak tanımlanıyor. Oysa imkânlar “**dar**” değil “**kısıtlı**” olmalı.

Tüm bunlara, sayıları az da olsa hatalı yazılmış ya da cümle içinde eksik bırakılmış kelimeler de eklenebilir. Örneğin şu cümlede bakalım: “*Bayan Atril'in evinde geçirdiğimiz geceyi neredeyse kâbus gibi hatırlıyorum.*” Metnin akışından biliyoruz ki burada, o evde geçirilen “son” geceden bahsediliyor. Cümlede “son” kelimesi unutulduğu için takip eden cümle ile süreklilik sorunu yaşıyor.

Metinde virgül kullanımı konusundaki cimrilik de dikkatimi çeken bir diğer tercih oldu. Çocuk kitaplarında genelde gereksiz ve yanlış yerlerde (örneğin sıklıkla noktalı virgül yerine, kimi bağlaçların önünde ve ardında) kullanıldığına tanık olduğumuz bu noktalama imini, *İvo Hamam'ın Günlüğü*'nü okurken gözümüz fazlasıyla arıyor.

Çoğunluğu kitabın ilk bölümlerinde karşımıza çıkan bu pürüzler, kitapla hızlı bağ kurmamızı engelliyor. Oysa akıcı bir okuma deneyimi en az içerik kadar önemli.

Çevirinin akıcılığı ★★★★★☆☆☆☆

Kurgunun özgünlüğü ★★★★★★★★★★☆☆

Çizimlerin ifade gücü ★★★★★★★★★★☆☆

Kapak tasarımı ★★★★★★★★★★☆☆

Kültür hakkı mevcut, peki ya hak bilinci?

Her çocuk içine doğduğu kültürü özgürce yaşamaya, Dünya'nın kültürel zenginliğinden beslenmeye ihtiyaç duyar!

Yazan: Suzan Geridönmez

Her Çocuğun Kültürlü Olmaya Hakkı Var

Alain Serres

Resimleyen: Aurélie Fronty

Türkçeleştiren: Korkut Erdur

Editör: Hazel Bilgen

Yapı Kredi Yayınları, 44 sayfa

Gezegeni Yiyip Bitirdiğimizde, Çocuk Olmaya Hakkım Var, Gezegeni Kurtarmaya Hakkım Var gibi eserlerden tanıdığımız Fransız yazar Alain Serres'in yeni kitabı *Her Çocuğun Kültürlü Olmaya Hakkı Var* yine Yapı Kredi Yayınlarından çıktı.

Serres, insan haklarını önemseyen, bazı insanların bu temel haklardan mahrum kalmalarını dert edinen bir yazar. Özellikle de söz konusu çocuklarken. Bu kez kitabının odağında kültür var.

Hiçbir çocuk içine doğduğu kültürü seçemiyor. Ama kulağa mırıldanan ninni, mutfaktan yükselen yemek kokusu, çevreden yansıyan renkler ve formlar... bütün bunlar çocuğu hem şekillendiriyor hem de sarmalıyor. Öz kültürümüz kendimizi güvende hissettiğimiz evimizdir bir bakıma. Tabii

orada, etnik kimliğimiz, ana dilimiz, dinimiz vb. ile özgürsek. Öte yandan dünya çok büyük. Bir çocuğun kendi kültürünü özgürce yaşamaya

hakkı olduğunu bilmesi yetmez. Yazar, gezegenimiz bütün insanlığın evidir vurgusu yaparken, her çocuğun bunu öğrenip benimsemesini de istiyor. Dünya tarihinde neler olmuş, insanlık hangi bilgileri biriktirmiş, neler icat etmiş? Herkes kadar hatta herkesten önce çocuklar, bilgiye erişmeye muhtaç. Üstelik eğitim görme hakkı sadece okula gitmekten ibaret değil. Kütüphanelerden, müzelerden faydalanabilmeli her çocuk. İnsanlığın dünya tarihi boyunca biriktirdiği kültür hazinelerine kadar, günümüzde üretilen sanata, geliştirilen yaratıcı fikirlere, yürütülen kültürel faaliyetlere herkesin ulaşabilmesi gerekiyor. Bu temel bir hak ama ne yazık ki birçok çocuk bu temel haktan yoksun büyüyor. Bir müzik aleti öğrenmeye, bir dans gösterisi izlemeye, sinemaya ya da sirke gitmeye, bir heykelin etrafından gezmeye olanak bulamayan çocukların mutsuz bireylere dönüşeceğini şiirsel bir dille anlatan yazar bir konuda çok net: Tüm yetişkinler evrensel çocuk hakları beyannamesinde yer alan kültür ve sanata ulaşma hakkına saygı göstermeli, bu hakkın güvence altına alınması için elinden geleni yapmalı.

Kitap, kültür kavramının ne anlama geldiğini ve neyi kapsadığını küçük okura kavratmakta da başarılı. Tabii bunda en büyük pay, kültür ve sanat dünyasının farklı renk, şekil ve boyutlarını illüstrasyonlarına canlı bir şekilde yansıtan Aurélie Fronty'ye ait.

Dilin açıklığı ve akıcılığı ★★★★★☆☆

Çizimlerin ifade gücü ★★★★★☆☆

Kapak tasarımı ve baskı kalitesi ★★★★★☆☆

Redaksiyonun titizliği ★★★★★☆☆

SON AYI'NIN ÖDÜLLÜ YAZARI HANNAH GOLD'UN

BÜYÜLEYİCİ KALEMİNDEN YEPYENİ BİR MACERA!

Son Ayı romanıyla birçok övgü ve ödül toplayan Hannah Gold, ikinci romanı Kayıp Balina'da aile içi anlayış, hoşgörü, çevre bilinci ve doğa sevgisi temalarına yoğunlaşıyor. Bu sürükleyici okyanus macerasıyla gençleri doğayla buluşturmaya, konuşurmaya devam ediyor.

İlk kitabın çok beğenilen etkinlik kitapçığı gibi bu romanın kitapçığı da siz öğretmenlerimiz için timasokul.com'da

1. BASKI
30 BİN

Edward
Stanford
Kitap Ödülü

Yazarın diğer
kitabı

3. BASKI
48 BİN

GERÇEK SÜPER KAHRAMAN FARUK ÇOK GERÇEK BİR SORUNLA MÜCADELE EDİYOR Ekran Bağımlılığı

Bir gün aniden bütün şehir teknoloji bağımlısı olmuştur. Bunu çözmek ise Süper Kahraman Faruk'a düşer. Tabi Evliya Çelebi, İbni Sina, Ali Kuşçu ve Cezeri'nin yardımlarıyla...

2022 Küresel Öğretmen Ödülü'nün ve 2019 Yarının Eğitimi Zirvesi'nde Yarının Öğretmeni Ödülü'nün sahibi, sosyal medyada Yeni Nesil Öğretmen olarak bilinen Caner Sarıoğlu'ndan teknolojinin mucitlerini, bilinçli kullanımın önemini, oyun oynamanın özgürleştiriciliğini, cesaretin ve çabanın bizi nasıl süper kahraman yaptığını anlatan eğlenceli çizimlerle dolu bir eser

CANER
SARIOĞLU

iyi ki kitaplarım var...

timascocuk.com

timascocuk

timas_cocuk

timas_cocuk

Savaşla sınanan hayat

Yazan: Karin Karakaşlı

Ölümün bazen arkada kalanların küslükleri aşmasına vesile olduğu söylenir. Halid Halife kimi yerde okuru irkiltmek pahasına sadık kaldığı gerçekçi bakış açısıyla kardeşlere böyle bir barışma ve dönüşme imkânı sunmuyor.

Ölmek Zor İş

Halid Halife

Türkçeleştiren: Mustafa İsmail Dönmez

Editör: Ayşegül Utku Günaydın

Delidolu Yayınları, 160 sayfa

Günlük hayatın akışındaki sıradan pek çok şey, ne yazık ki hep bir kayıp duygusuyla asıl anlamına

kavuşur. Bir insanın, bir evin, bir işin, bir ülkenin bazen ne ifade ettiğini anlamak onlardan mahrum kaldığımız zamanlara denk gelir. Suriye'nin önde gelen çağdaş yazarlarından olan Halid

Halife, *Ölmek Zor İş* (*Al Mawt 'Aamal Chaq*) isimli romanında, bizzat ölümü anlam kaybına uğratan iç savaşın ortasında babasının cenazesini kaldırmaya çalışan Bülbül eşliğinde, bizi dertli bir coğrafyanın tarihinden evrensel bir hikâyeye doğru yolculuğa çıkarıyor.

Delidolu Yayınları tarafından, Mustafa İsmail Dönmez'in Arapça aslından yaptığı akıcı çeviriyle yayımlanan kitap, yazarın Türkçede aynı yayınevinden çıkan 2020 tarihli *Bu Şehrin Mutfaklarında Bıçak Yok*'tan sonraki ikinci kitabı. Bazı romanları yasaklanarak toplatılan Halid Halife, bütün baskılara karşın ülkesi Suriye'de yaşamaya ve üretmeye devam ediyor.

Ölmek Zor İş, ölüm döşeğindeki Abdullatif Salim'in, oğlu Bülbül'e köyü İnnabiye'ye gömülmeyi vasiyet etmesiyle açılıyor. Olağan şartlarda birkaç saatlik bir yol olan mesafe, yıllardır devam eden iç savaş dolayısıyla her köşesi ölüm ve zulümle dolu günler süren bir işkenceye dönüşüyor. Ve bu ödeşme girdabı başta abi Bülbül'le kardeşleri Hüseyin ve Fatma olmak üzere, bütün bir ülkeyi, giderek de okuru içine çekiyor.

YANILSAMA TUZAKLARI

Ölmek Zor İş'in başta ana kahramanı Bülbül olmak üzere pek çok karakteri, birbirinden farklı yapılarına

karşın, anlatının bir yerinde “yanılsama” kavramı ile ödeşmeye giriyorlar. Yanılsama, yazar açısından besbelli modern zaman insanının kendini kandırmak için başvurduğu kandırmacaların ortak adı. Bülbül ve kız kardeşi Fatma, yürütebilecekleri bir evlilik olabileceği yanılsamasıyla yılları tüketirken, ailenin ahlak değerlerine isyan ederek yola çıkan Hüseyin ise bozuk para gibi harcandığı bir hayatı görece konfor unsurlarının yanılsamasıyla örtmeye çalışıyor.

En büyük yanılsamayı ise yaşanmamış aşklar oluşturuyor. Yazarın aşka başrolü verdiği bir bölümün güzelim alıntısıyla devam edelim: “*Aşkı itiraf âni, nehirde yüzen bir çiçek demeti görmek gibidir. Onu tam vaktinde yakalamak gerekir, yoksa nehir onu alıp götürür, uzun süre beklemez.*” Bülbül, gençlik aşkı Lemya’yı tapılası bir tanrıça mertebesinden indiremez ve olası bir evlilikle genç kadının Hıristiyan ailesiyle bağı koparmaktan çekinirken, bu çiçek demetini tutamıyor bir türlü. Sadece Lemya ona inandığı için onun yanında geçici anlarda cesaretli olan biri o. En çok ve sadece o anlarda yaşadığını hissediyor.

Yine bu bölümde kırk yıl boyunca muhabbetle sevdiği eşini kaybeden ve onun yasını samimiyetle tutan Abdullatif’in de aslında Nevin isminde bir ilk aşkı olduğunu ve ona geç kaldığını öğreniyoruz. Abdullatif, oğlunun aksine, hem muhabbetli bir evliliği hem de yıllar sonra Nevin’le ikinci bir hayatı başarır. Ne var ki, evlatların “şehit” diye bir toprağa verildiği günlerde herkes hayatta da ölümden de yalnızdır artık. Mustafa İsmail Dönmez’in, yazarla Cumhuriyet gazetesinde yayımlanan söyleşisinde Halife, bu genel kayıp hissini şöyle ifade etmiş: “*Bu savaşta Suriye büyük bir yıkıma uğradı ve kaybeden herkes oldu. En büyük kaybı yaşayan da zafer elde ettiğini sanan rejim oldu. Hak ve adalet yerini bulmadan Suriye’de bir barıştan söz etmek olanaksız. Bu nedenle tüm kesimler kaybetti diyebiliriz. Romandaki karakterlerin de hepsi kaybetti.*”

Ölümün bazen arkada kalanların küslükleri aşmasına vesile olduğu söylenir. Halid Halife kimi yerde

okuru irkiltmek pahasına sadık kaldığı gerçekçi bakış açısıyla kardeşlere böyle bir barışma ve dönüşme imkânı sunmuyor. Bu noktada tanrı anlatıcı olarak karakterlerin hislerini bildirişini ve okura boşluk bırakmayışını yadırgamakla birlikte, yazarın gözlem ve tasvir yeteneğinin de hakkını vermek isterim.

CESET GİBİ HAYAT

Anlatının güçlü, hatta efsanevi kadın kahramanlarının başında ise doğrudan kitapta yer almayan, Abdullatif Salim’in kız kardeşi Leyla yer alıyor. Leyla ailesi tarafından hiç sevmediği bir adamla zorla evlendirilişine isyan ederek, evlerinin çatısında üzerinde gelinlikle kendisini ateşe vermiş ve isyan dolu intiharıyla aşkı, özgürlüğü yüceltmış bir genç kadın. Hikâyesi her ne kadar inkâr edilmeye ya da yalanlarla örtülmeye çalışılsa da o artık bir simge. Abi Abdullatif içinse zamanında gereken desteği vermediği için büyük bir suçluluk ve vicdan muhasebesi sebebi. Gel gelelim hayat gibi ölümün de bir adalet mekanizması var ve bu yaşlı adama sadece ortak bir mezar üzerinden bahşedilecek bir huzur yok.

Bu noktada kuşkusuz romanın en çarpıcı metaforlarının başında da Abdullatif Salim’in naaşı geliyor. Babalarına saygıyla yola çıkan kardeşler, karşılaştıkları insanüstü koşulların etkisiyle artık başlarından bir an önce savmak istedikleri bir “ceset”ten söz etmeye başlıyorlar. Bu ceset günler geçtikçe çürüyor ve kokuşuyor. Bir aşamada içinden çıkan kurtçuklar minibüsü kaplıyor. Gömedikleri ve tanınmaz hâle gelen o ölü beden, kardeşler için bir anlamda hakkıyla yaşanamayan hayatın yükü.

Ve kuşkusuz bu roman edebi değerinin yanı sıra, yaklaşan seçimler dolayısıyla giderek daha da provokatif, ırkçı söylemlere maruz bırakılan Suriyeli göçmenleri kendi insan gerçeklikleri içerisinde görmek için de eşsiz bir fırsat sunuyor hepimize. Görmek isteyene elbette...

Dilin açıklığı ve akıcılığı ★★★★★★☆☆

Kurgunun özgünlüğü ★★★★★★☆☆

Kahramanların işlenişi ★★★★★★☆☆

Redaksiyonun titizliği ★★★★★★☆☆

“Ya hiçbir şey olmazsa?”

Korkuları yenmenin en iyi yolu onlarla yüzleşmektir, derler. Aynı zamanda psikolog olan Susanna Isern, *Korkmayı Bıraktığım Gün* adlı kitabında, faal çalışan bir hayal gücünün yarattığı korkulara yine hayal gücüne başvurarak farklı bir açıdan bakma fırsatı sağlıyor.

Yazan: Sanem Erdem

Korkmayı Bıraktığım Gün

Susanna Isern

Resimleyen: Rocio Bonilla

Türkçeleştiren: Ayşegül Utku Günaydın

Editör: Yağmur Yavaş Aydın

Uçanbalık Yayınları, 40 sayfa

Mercan, hayaller kurup oyunlar oynamayı seven bir çocuk. Ancak kendi başına eğlenmesini sağlayan o geniş hayal gücü, kimi zaman felaket senaryoları kurmasına da neden oluyor. Mesela köpükten baloncuklar yapan bir çocuğu görünce, büyük bir baloncuya hapsolüp uzayın derinliklerinde kaybolduğunu hayal ediyor ya da kayak yapmak isterse çığ altında kalma ihtimalini düşünüp evde kalmayı tercih ediyor. Bu yüzden de yapmak istediği çok şey

olduğu hâlde, zengin zihnine sı-zan korkular yüzünden istediklerinin hiçbirinin gerçekleş-tirmeye cesaret edemiyor. Mercan'ın korkularının yersiz olduğunu tekrar tekrar

anlatmaya çalışıp başarısız olan annesi, en sonunda çivi çiviye söker diyerek oğlunun bu kaygılı kurgularına kendi hayal gücüyle karşılık veriyor. Mercan ormana gittiklerinde kafasına kozalak düşmesinden mi korkuyor, annesi de öyle bir durumda sincapların yarasını tedavi edeceğini, sonra da acısı geçsin diye sirk numaraları yapacaklarını söylüyor. Ya ormanda kaybolursa? O zaman da ormanın bekçisi ayı bulurmuş onu, sonra da birlikte balık tutmaya giderlermiş, korkacak bir durum yokmuş. Mercan başına gelebilecek kötü olayları saydıkça, annesi de bunların hepsini fantastik maceralara dönüştürerek ona karşılık veriyor, öyle ki Mercan, “ya hiçbir şey olmazsa?” diye endişelenmeye başlıyor bu kez de.

Korkuları yenmenin en iyi yolu onlarla yüzleşmektir, derler. Aynı zamanda psikolog olan Susanna Isern de *Korkmayı Bıraktığım Gün* adlı bu kitabında, faal çalışan bir hayal gücünün yarattığı korkulara yine hayal gücüne başvurarak farklı bir açıdan bakma fırsatı sağlıyor. Annenin korkuyu oyunla yenme taktiği her durumda geçerli olmayabilir belki ama her zamanki cevapları vermek yerine, oğluyla aynı dilden konuşmayı seçmesi güzel bir yaklaşım. Rocio Bonilla'nın sakin tonlarla renklendirdiği resimler ise Mercan'ın günlük hayatına ve ilgi alanlarına dair küçük detaylara yer vererek az metinli bu küçük öyküyü zenginleştirirken, okurların karakterle daha iyi özdeşleşmesine de olanak sağlıyor.

Çizimlerin ifade gücü ★★★★★★★★★★

Dilin açıklığı ve akıcılığı ★★★★★★★★★★☆

Grafik tasarım ★★★★★★★★★★

ÇOCUKLAR VE GENÇLER İÇİN
#HerGüneBirKitap

Doğan Kardeş Kitaplığı büyüyor,
çocukların ve gençlerin kitaplığı zenginleşiyor

Evini Arayan Yıldız
Gizem Darendelioglu

Sir'i'nin Maceraları
Patric Nyström – Per Demervall

İpekmaymunu
Utku Yerinde Durmuyor
Claire Clément

Ormanda Dört Mevsim
Feridun Oral

Düşle
Joseph T. Garcia

Okyanusa Okul Gezisi
John Hare

Gezegeni Kurtarmaya
Hakkım Var
Alain Serres

Peşimde
Hazel Bilgen

Benim Süper Bedenim
Ninka Reittu

Güzel Sözcük Koleksiyonu
Nergis Seli

Benim Güzel Kamyonum
Filiz Özdem

Benim Güzel Vapurum
Filiz Özdem

Senin evcil hayvanın hangisi?

Küçük bir ayı, bir çocuğu sahiplenmek isterse ne olur?

Yazan: Çağla Vera Kılıçarslan

Çocuktan Evcil Hayvan Olmaz

Peter Brown

Türkçeleştiren: Sevin Okyay

Hep Kitap, 36 sayfa

Bildik bir hikâye: Çocuk eve bir hayvan getirir, hayvanın onunla kalmasına izin vermeleri için ana-basına yalvarır, tüm sorumluluğu üstleneceğine dair yeminler eder ve aile bir noktada yelkenleri suya indirir. Sonu genelde pek de iyi bitmeyen macera böyle başlar. Peki, bu hikâyeyi tersine çevirsek ve bir hayvan -mesela bu eserin kahramanı gibi bir

yavru ayı, gördüğü en şirin şey olduğunu düşündüğü bir çocuğu tutup evine getirse neler olur?

Bir yanıla klasik bir yanıla absürt bu hikâyede, küçük okur hem ayı

Lucy'le empati kuracak hem kendisinin de bir ayı tarafından sahiplenilebileceği düşüncesiyle neşelenecek. Eser, ufak bir ters yüz ile çocuklara her canlının kendi yaşam alanı olduğunu, farklı canlılar arasındaki en ideal ilişkinin her zaman birlikte yaşamak olmadığını ve bazı sorumlulukların düşünüldüğü kadar kolay olmayabileceğini didaktik olmadan gösteriyor. Öte yandan, evcil hayvan konumundaki çocuğun ne hissedip yaşadığı biraz havada kalıyor; kendimizi onun yerine koyamıyoruz.

Peter Brown'un illüstrasyonlarına hâkim olan eski tarz havayı, çizimlerde ağırlıklı olarak sepya tonların kullanılması ile renklerin güneşte solmuşçasına geçişli ve soluk olması yaratıyor. Farklı çizim tekniklerini, dijital olanaklarla harmanlayan Brown, renk paletini geniş tutmamış. Dijital sanatın her şeyi yapabilmenize olanak tanıdığını ama bunun bunaltıcı olabileceğini düşünen Brown, renk paletini sınırlandırarak bunun önüne geçmiş. Sanatçının en sevdiği renk olan pembe, *Çocuktan Evcil Hayvan Olmaz*'da da kitabın ana kahramanı Lucy'nin üzerinden çıkarmadığı tütüsünde ve diyalog balonlarında karşımıza çıkıyor. Anlatım balonlarının başka bir renk, yeşil oluşu çocukların kendilerini yavru ayının yerine koymasını kolaylaştırıyor.

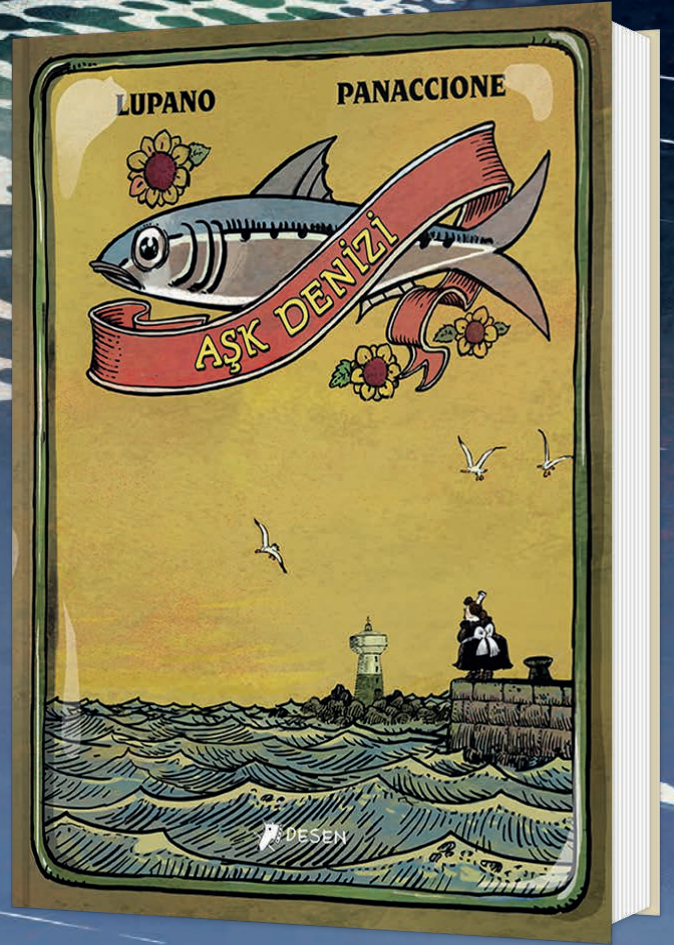
Öykünün özgünlüğü ★★★★★★☆☆

Çizimlerin ifade gücü ★★★★★★☆☆

Grafik tasarım ★★★★★★☆☆

Denizleri aşan bir **aşk** yolculuğu...

Wilfrid Lupano ile Grégory Panaccione'nin ortak imzasını taşıyan *Aşk Denizi*, gökyüzünün binbir renge boyanan çizimleri ve denizlerin altını üstüne getiren hikâyesiyle sessiz bir aşk serenade.

Kötü yazılmış iyi hikâye yoktur

Yazan: Gökhan Yavuz Demir

Peki ama bir yazar neden sayfalar boyunca devrik cümleler kurar? Bunun şiirsel bir üslup olduğunu mu sanır? “Seni seviyorum” un sıradanlığı karşısında “seviyorum seni” nin, bizim bilmediğimiz böyle bir poetik üstünlüğü mü var?

Kaleydoskopumdaki Öyküler

Göknur Birincioğlu

Resimleyen: Mete Kaplan Eker

Final Kültür Sanat Yayınları, 80 sayfa

Hiçbir büyük yazar, meselâ Hemingway, Gabo, Maupassant veya Borges kötü anlatarak, okunamaz bir üslupla yazarak iyi bir hikâye ortaya koymayı başaramamıştır. Belki aksi mümkündür. Bazı büyük yazarlar, çok da bir numarası olmayan hikâyeleri müthiş anlatarak veya şiir gibi yazarak unutulmaz kılmış olabilirler. Ama hayır, bu büyük bir yanılgıdır. İyi hikâye diye bir şey yoktur. Sadece iyi yazılmış,

yani iyi anlatılmış hikâye vardır. Zaten o iyi yazılmış hikâyelere de kanonik veya ölümsüz diyoruz.

Maalesef Göknur Birincioğlu'nun *Kaleydoskopumdaki Öyküler* kitabındaki hikâyeleri için “iyi” demek mümkün değil. Çünkü her şeyden evvel iyi anlatılamamışlar. İyi

anlatılamadıkları için de zaten hiç hikâye mertebesine yükselememişler. Bazıları hâlâ form ile içerik arasındaki ayırma inanabilirler. Fakat form ile içerik birdir; içerik kendini forma, form da kendini içeriğe dayatır. Bu sebeple Birincioğlu'nun öykülerinin sadece form analizi bile bize aslında içeriğe dair mühim tespitler yapma imkânı sağlar.

Son yıllarda Türk edebiyatının başına bela olan bir devrik cümle salgını var. Fakat ne yalan söyleyeyim, devrik cümle işini Birincioğlu kadar abartanına ben de hiç tesadüf etmemiştim. İyi, yani okunabilir bir yazıda elbette devrik cümle olur, fakat belki bir sayfada bir adet, bilemedin en fazla iki tane. Fakat kurulan her dokuz cümleden onu devrikse, okuduğumuz metne artık Türkçe diyemeyiz. En iyimser ifadeyle böyle bir metin için “Tarzanca” yazılmış diyebiliriz. Çünkü birbiri ardına cümleleri, paragrafları, hatta sayfaları böyle bir Türkçe ile okumak giderek zorlaşır ve sıkıcı bir hâl alır. Kurduğu cümlelerin aldatıcı parlıtısına kapılıp cümlelerinin ardından devrilip giden yazar, aslında kendi ayağına kurşun sıkıyor. Okunmak isteyen, okuruna saygı duyan her yazar ana dilini açık ve berrak kullanmakla mükelleftir. Aksi durumda yazar böyle bir hassasiyetin bilincinde olamayacak denli dile ve edebiyata karşı sorumluluklarını unutmuş demektir. İçinde bulunduğumuz devrik cümle işgalinin en büyük işbirlikçisi de bu

devrik cümlelerin peşi sıra devrilip giden yazarlardır. Peki ama bir yazar neden sayfalar boyunca devrik cümleler kurar? Bunun şiirsel bir üslup olduğunu mu sanır? “Seni seviyorum”un sıradanlığı karşısında “seviyorum seni”nin, bizim bilmediğimiz böyle bir poetik üstünlüğü mü var? Yok, vurgunun gücünü arttırmaksa amaç, yazar hiç mi o vurgunun onlarca devrik cümle arasında kaybolup gideceğini düşünmez?

Dil, bize bir şeyi pek çok şekilde ifade etme imkânı verdiği için mucizevidir. O vakit yazarın bir şeyi neden öyle söyleyip de böyle söylemediğinin hesabını evvela kendine vermesi gerekmez mi? Böyle bir dil hassasiyeti geliştirmeden, ısrarla bir şeyi hep aynı şekilde söyleyen bir yazar, dilin imkânları üzerine hiç düşünmeden yazmaya nasıl cüret eder!

Aslında bütün bu sorulara, yazar kadar kitabı yayıma hazırlayan editör de cevap vermelidir. Komik ama bu cümleyi yazdıktan sonra açıp baktığım kitabın künyesinde zaten böyle bir isim de yokmuş. Anlaşılan kitap kendi kendini yayıma hazırlamış. Aslında sadece bu durum bile bir yazarın, kendi ufkunu kuşatacak bir editöre ne kadar ihtiyaç duyduğunun göstergesi.

En başta söylediğim gibi kötü yazılmış iyi bir hikâye olamaz. Bu sebeple içlerinde zaten bir ışıltı görmediğim öykülerin içerik analizini pas geçiyorum. Fakat yine de yazarın çocukluğa dair kendi yetişkin fantezilerinden iyi bir çocuk edebiyatı örneği çıkma-yacağına da ekleyeyim. İçinde sadece yıldız tozu, kuş kanadı, zarafet, sevgi, kucaklamak için kollar, gelincik, altın çileklerin dantel kesecikleri, güçlü kalpler geçiyor diye hiçbir cümle anlamlı olamaz, hatta çoğu kez Birincioğlu'nun öykülerinde olduğu gibi kuru bir laf salatası olduğuyla kalır.

Söyleyeceklerimin hepsi bu kadar. Yoksa, “hepsi bu kadar söyleyeceklerimin” mi demeliydim (!)

Dilin açıklığı ve akıcılığı ★★★★★☆☆☆☆

Çizimlerin ifade gücü ★★★★★☆☆☆☆

Öykülerin özgünlüğü ★★★★★☆☆☆☆

Kâğıt ve baskı kalitesi ★★★★★☆☆☆☆

Sert
Kapak

Sayfa
32

Yaş
4+

Ebat
24*24

Küçük Adımlarım, okula yeni başlayan miniklerin yaşadığı endişeyi anlatıyor. Bir çocuk için okula gitmek, arkadaş edinmek, sınıfa girmek ve öğretmenle konuşmak zor olabiliyor.

Zaman geçtikçe sırtındaki çanta, elindeki defter, sınıfın kapısı zannettiği kadar büyük gelmiyor. Her zaman geçtiği kapı renkleniyor, sınıfı neşeleniyor, arkadaşları kalabalıklaşıyor.

fibula

@fibulayayincilik
www.fibulayayincilik.com

Uyarlama: Buraya ses verirken orayı sessiz komamak...

Yazan: Adnan Saracoğlu

Adnan Binyazar, destanın on iki atlısından dördünü seçip geniş çayırlara salmış. “Deli Dumrul”, “Tepegöz”, “Boğaç Han” ve “Bamsı Beyrek” tercihleri oldukça isabetli. Nice halk hikâyesini, masalını, destanını dinlemiş, uyarlamış birinin uygun öykünün kokusunu alması işten değil.

Dede Korkut’tan Öyküler

Adnan Binyazar

Resimleyen: Mustafa Delioğlu

Can Çocuk Yayınları, 272 sayfa

Biraz savunmacı, biraz milliyetçi bir yaklaşımla hep söylenir ya “Elin oğlu yüzyıllar önceki metinlerini okuyor, anlıyor, çocuklarına aktarıyor ve belleğin, kimliğin kurumsallaşmasını sağlıyor ama biz kendi hazinelerimizi aktaramıyoruz,” diye. Tamam da niye? Madem ortada büyük hazineler var, neden çocukların, gençlerin gözleri kamaşmıyor? Sanırım cevherin olmasından çok, işlenmesi sorunu var ortada. Yunus’un, Karacaoğlan’ın Türkçesi, dili işlenmesi mükemmelken, onlar üzerine çalışanlar akademik bir ilgiden ötesini

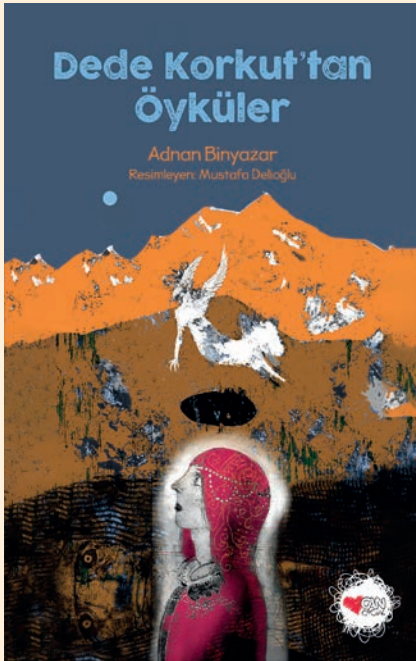
gösteremiyor. İçine girilip keyfince gezilemediğinden, çok boyutlu düşünemediğinden dolayı cevher hep yeraltında, mazinin kuytusunda kalıyor.

Dede Korkut’tan Öyküler elime geçince hem heyecanlandım hem de ürktüm. Daha önce okuduğum Bilgin Adalı’nın

manzum uyarlamasını epeyce başarılı bulmakla birlikte, destandaki her öykünün çeşitli riskler barındırdığı düşünülünce, çocuklar için soy soylamak hiç de kolay olmasa gerek. Bu uyarlama işinin duayeni İngilizler bile, Shakespeare oyunlarının dil inceliklerini öteleyip kan, vahşet, entrika kısmını öne çıkartarak yolunmuş kaza çevirebiliyorken varın düşünün bizi!

Adnan Binyazar, destanın on iki atlısından dördünü seçip geniş çayırlara salmış. “Deli Dumrul”, “Tepegöz”, “Boğaç Han” ve “Bamsı Beyrek” tercihleri oldukça isabetli. Nice halk hikâyesini, masalını, destanını dinlemiş, uyarlamış birinin uygun öykünün kokusunu alması işten değil.

Kitabı okurken, yazarın tercihini anlamakla kendi beklentilerimi kitaba yüklemek arasında bocalıyor, biraz kendime biraz yazara hak vererek ilerliyorum eleştiri sularında. Türk edebiyatının en önemli yazılı eserinin derli toplu bir girizgahla okura sunulması gerekmez miydi? Kitabın değil de “Deli Dumrul”un girişi sadedeinde ölüm fenomenini masaya yatırıyor yazar. Belki de öyküye yapacağı dokunuşu gerekçelendirmeye çalışıyor. Gelin görün ki öykünün olmazsa olmazını neden böylesine eğip büktüğünü karşılamıyor açıklama. Anayı-atayı dokunulmazlaştıran destanlar arasında benim en çok sevdiğim, ananın-atanın bencillikle zehirlendiği; kendisinden fedakarlık istenmeyen eşin, fare doğuran dağ kıvamındaki anayı-atayı solda sıfır bıraktığı bir karılık-kocalık güzellemesi “Deli Dumrul” aslında. Azrail, karı ve kocaya yüz kırk yıl ömür verip, ana babanın canını bir seferde alıyor. Binyazar’ın tercihleri ise öyküyü yavanlaştırıyor, şiddeti yumuşatma ve uzlaşma arayışı böylesine hüsrarla sonuçlanıyor.

Üstelik Deli Dumrul, karısından can istemeyi aklından bile geçirmez, karısına yeni bir hayat kurmak için gönülden destek verirken, Binyazar'ın tercihi, bu kısmı da sakatlıyor. Destanın olağanüstü kontrastı güme gidiyor. Çocuk okur, oradan buradan yarım yamalak duyduğu Deli Dumrul'la buruk bir tanışıklıkla ayrı düşüyor. Popüler metinlerin, uyarlamaların; destanları, mitleri, dini geleneksel anlatıları soğurarak büyüdüğü, cazibesine cazibe kattığı vasatta, destanlar karşımıza böylesi mecalsiz çıkmasa keşke!

"Tepegöz" ve diğer öykülerde büyük problemler görmedim. Özellikle "Tepegöz" ve "Bamsı Beyrek" çok başarılı. "Tepegöz"ün girişinde, Polifimos gibi akraba türevlerinden söz edip, Tepegöz'ün doğasında, tiranlık, diktatörlük eleştirisine soyunuyor yazar. Tepegöz suçlu, suçlu olmasına da onunla ta en başta sağlıklı ilişki kurmayan, bilinmeze, ötekine tekme, taşı reva gören ağalar beyler masum mu peki? Periler ve insanlar arasındaki evliliklerin böylesi yıkımlar getirdiği nice masalın izini de görüyoruz "Tepegöz"de.

"Boğaç Han", Dede Korkut hikâyelerinin ismiyle müsemma örneği. Yiğitlik göstermeden ad, san, unvan alamayan çocuklar ya düşmana bodoslamasına dalıyor ya koca boğaya yumruk çalıp yere yıkıyor. Dedem Korkut'un kopuzuyla dile gelen hikmetli sözler tüm obanın aklını, gönlünü doyuruyor. Yiğit oğluna değil de kırk namerde inanan babanın durumu Yunan tragedyalarıyla, Shakespeare oyunlarıyla akraba... Kötülük, klas edebiyat doğuruyor burası kesin.

"Bamsı Beyrek"te de kadın yiğitliğinin Türk Orta Çağ karakteristiğine uygun yansımaları görüyoruz. İbn Fadlan, Türklerin İslamiyet sonrasında bile kaç-göç bilmediğini, kadınlı erkekli her törende birlikte neşelenip kederlendiğini boşa anlatmamış.

Delioğlu ustamız, boy boylayanlara boyalarıyla eşlik ediyor. Benzer motifler, imgeler dikkatimi çekti. Kendi hünerine, birazcık daha Dede Korkut çalışması, sondajı ekleseydi; kıyafette çadırda, başlıkta, Oğuz'un, Türkmen'in folklorü dile gelseydi daha iyi olmaz mıydı diye sormadım değil.

Dilin açıklığı ve akıcılığı ★★★★★★☆☆

İçerik ★★★★★★☆☆

Çizimlerin ifade gücü ★★★★★★☆☆

Grafik tasarım ve baskı kalitesi ★★★★★★☆☆

BİR SİNEĞİN BİYOGRAFİSİ

"Ben bir sineğim!" diye çılgık attı Sinek, hayatta olmanın mutluluğuyla. Sonra vızıldayarak havada daire çizdi. Bir sinek doğmaz, hayatının ortasında bir yerde uyanır.

Ödüllü yazar Jaap Robben'in derinlikli metnine, Paul Faassen'in unutulmaz çizimleri eşlik ediyor. Keşfetme, dostluk ve yaşamın geçiciliği üzerine bir hikâye.

meavyayincilik

meavyayincilik

meavyayincilik

www.meav.com.tr

Evrenin üç atlısı: Madde, kuvvet ve hareket

Yazan: Toprak Işık

Her iki kitapta da sayfalar boyunca kesintisiz devam eden hareketli çizimler sayesinde canlılık korunmuş. Aralarındaki ilişkiler üzerinden bir kavramdan diğerine geçilmiş, tüm bilgiler yeri geldikçe verilerek anlatımda doğallık sağlanmış.

Madde ve Özellikleri

Joseph Midthun
Resimleyen: Samuel Hiti
Türkçeleştiren: Belgin Selen Haktanır
Fen Bilimleri Danışmanı: Huriye Say
Yayıma Hazırlayan: A. Gazi Vural
Almidilli Yayınları, 32 sayfa

Kuvvet ve Hareket

Joseph Midthun
Resimleyen: Samuel Hiti
Türkçeleştiren: Belgin Selen Haktanır
Fen Bilimleri Danışmanı: Huriye Say
Yayıma Hazırlayan: A. Gazi Vural
Almidilli Yayınları, 32 sayfa

Gençler ile bilim arasında dostluk köprüsü kurulması önemli. Bilim yoksa teknoloji de yok. Teknoloji yoksa günümüz koşullarında, petrol gibi doğal kaynaklara sahip olmayan bir ülkenin zenginleşme olasılığı da neredeyse sıfır. Dördüncü endüstri devriminin gündemde olduğu şu günlerde her ülke, çocuklarını ve gençlerini bilimle buluşturmanın yollarını arıyor. Gençler ve çocuklar ise kendilerine dayatılanlarla değil, sevdirilenlerle kucaklaşıyor.

“Gençler İçin Çizgilerle Bilim” serisi, çocuklara bilimi sevdirmek ve öğretmek için yazılmış. *Madde ve Özellikleri* ile *Kuvvet ve Hareket* bu dizinin iki kitabı... Onları, ülkemiz okurlarının beğenisine Almidilli Yayınları sunmuş. Joseph Midthun’un yazıp Samuel Hiti’nin resimlediği eserleri Belgin Selen Haktanır dilimize kazandırmış.

Çizgi ve mizah sevilesi şeyler. Onlarla soslanan her şey daha lezzetli hâle geliyor. Her iki kitap da mizahi anlatımlı. Yazıların miktarı, çizgileri gölgelemeyecek düzeyde tutulmuş. Üç çizgi kahraman olarak okurun karşısına çıkan madde, kuvvet ve hareket, kendi ağızlarından kendilerini anlatmışlar, başlarından geçenler hakkında cömertçe bilgi vermişler.

Madde, evrenin esas malzemesi... Dünyamızda gördüğümüz her şey de maddenin değişik formlarından oluşuyor. Evrendeki ne canlıları ne de cansızları ondan ayrı yorumlayıp anlamak mümkün. Yerde, gökte

ve baktığımız her yerde madde var. Bu kadar çok olanın miktar ölçüsü de olmalı kuşkusuz. Bunu deyince karşımıza ağırlık ve kütle kavramları çıkıyor. Maddenin bu iki önemli özelliği örneklerle anlatılıyor. Peşinden hacim, yoğunluk gibi diğer özellikler ele alınıyor, katı, sıvı ve gaz hâlleri de unutulmuyor.

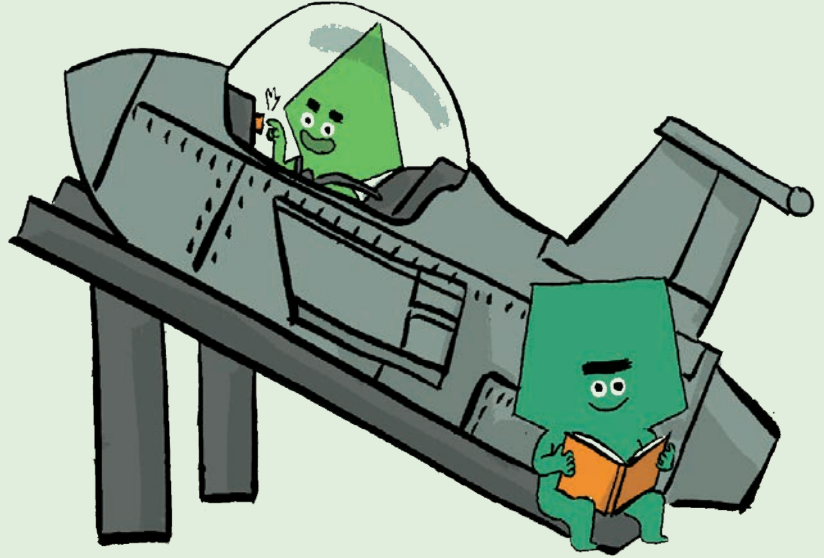
Bilim her şeye olduğu gibi, maddeye de inceleyp analiz edici gözlerle yaklaşıyor. Bu analiz ve incelemelerin sonunda meşhur bir sınıflandırma ortaya çıkıyor: Periyodik cetvel... Midthun ve Hiti, bu tabloya eserlerinde yer verirken onun nasıl yorumlanacağına da değiniyorlar.

Diğer kitabın kahramanları olan, kuvvet ve harekete, doğada birbirlerinden ayrı rastlamak güç... Kitabın maceralarında da ikisi birlikte görev alıyor; daha en başta bir ekip olduklarını, kuvvet yokken cisimlerin hareket edemeyeceğini söylüyorlar.

Önce kuvvet tanıtıyor kendini, etrafımızdaki örneklerden bahsediyor. Doğal olarak ilk akla gelenlerden biri yer çekimi kuvveti oluyor. Sonra okurla hareketin tanımı paylaşılıyor. Macera başlayıp; hızlanmak, yavaşlanmak gibi hareket değişimleri gündeme gelince ivme çıkıyor ortaya. Bu noktada okura, hareketin neden değiştiği sorulacak olsa, o zamana kadar okudukları ışığında yanıtın kuvvet olduğunu kolayca söyleyecektir. Kuvvet yokken harekette bir değişim de olmadığını bilmek, okuru çok önemli fizik yasalarından birine götürüyor: Eylemsizlik... Kendisine bir kuvvet etki etmeyen cisim, hareketliyse hareketini sürdürmek, hareketsizse durduğu yerde durmaya devam etmek ister.

Yaşadığımız dünyada bir kez başlatılmış hareketini sürekli sürdüren cisimlerle pek karşılaşmıyoruz. Bunun sebebi olan sürtünme kuvveti de kitabın sayfalarında yer bulmuş kendine ve güzel örnekler yardımı ile çok anlaşılır biçimde açıklanmış.

Konu, sürtünme kuvveti üzerinden makinelere, makinelerden de iş kavramına taşınmış; “makineler” ve

“iş” ayrı bir alt bölümde ele alınmış. Hareket, kuvvet ve iş ilişkisinin çok net görülebildiği basit makineler ayrıntılı biçimde anlatılmış. Kuvvet ve hareketin kitaptaki serüvenleri son bulmadan önce onlar hakkında neden bilgi sahibi olmak gerektiği üzerinde de durulmuş.

Kitapların sonlarında yer alan sözlük bölümünde, anlatılan konularla ilgili kavramlar tanımlanmış. Zihnin makineleri olarak değerlendirilebilecek kavramların okura liste hâlinde, basit açıklamalarla sunulması işlevsellik açısından yararlı olmuş.

Her iki kitapta da sayfalar boyunca kesintisiz devam eden hareketli çizimler sayesinde canlılık korunmuş. Aralarındaki ilişkiler üzerinden bir kavramdan diğerine geçilmiş, tüm bilgiler yeri geldikçe verilerek anlatımda doğallık sağlanmış. Gençlerin ve çocukların zihinlerini besleyeceğinden kuşku duyulamayacak, onları yaşam mesailerinde bilime daha fazla yer vermeye özendirilecek bu kitaplar ne kadar çok okura ulaşırsa o kadar iyi olur.

Dilin açıklığı ve akıcılığı	★★★★★★★★★★★★
Konunun işlenişi	★★★★★★★★★★★★
Çizimlerin ifade gücü	★★★★★★★★★★★★
Grafik tasarım ve baskı kalitesi	★★★★★★★★★★★★☆

Magellan iklim krizine ağlar mı?

Yazan: Özlem Akcan

Hayalet Ada hem didaktik anlatısıyla hem de yazarın yetişkin kaygılarını aktardığı anlatıcı sesiyle çocukların dünyasından gitgide uzaklaşmış duruyor. İki bölüm arasındaki tutarsızlık, gerçek üstü anlatının rasyonellikten ve bunun sonucu olarak inandırıcılıktan uzak olması da cabası.

Hayalet Ada

Güldem Şahan

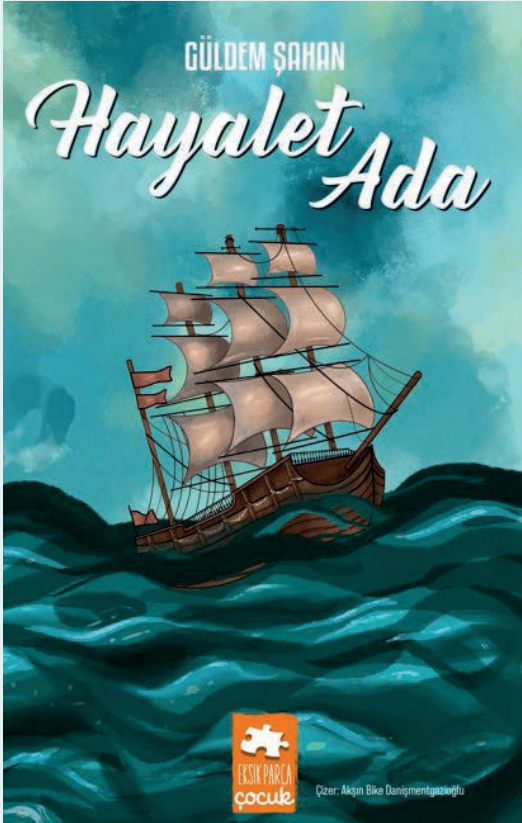
Resimleyen: Akşın Bike Danişmentgazioğlu

Editör: Demet Çaltepe

Eksik Parça Çocuk Yayınları, 104 sayfa

Tarihi bir kişiliğe zamanda yolculuk yaptırarak günümüze getirmek ve bugünün yaşam koşullarına verdiği tepkiler üzerine sosyo-politik bir anlatı kurmak, birçok edebiyat ve sinema eserinde kullanılmış yöntemlerden biri. Portekizli denizci Ferdinand Magellan'ın, ölümünden beş yüz yıl sonra, günümüz İspanyasında hamburger yemesi, taksiye binmesi ve iklim krizinin konuşulduğu bir konferansa katılması da ilgi çekici olabilirdi. Didaklikten uzak, derinlikli karakterler ve katmanlı olay örgüsüyle işlenip ironi kullanılarak, kara mizah yapılsaydı keyifle gülebilirdik bile.

Güldem Şahan, *Hayalet Ada* adlı son kitabında çocuklara hikâye anlatmayı es geçip mesaj vermeye odaklanmış gibi duruyor. Ferdinand Magellan'la iklim krizinin aynı kurguda işlendiği kitabın ilk bölümünde gerçek, ikinci bölümünde ise gerçeküstü bir anlatı kurulmuş. "Beş Yüz Yıl Önce" adlı ilk bölümde Ferdinand Magellan'ın çıktığı deniz yolculuğunu, Macellan Boğazı'nı keşfedişini, üç yıl süren bu keşif yolculuğu boyunca hem Magellan'ın hem de mürettebatın başından geçenleri okuyoruz. "Beş Yüz Yıl Sonra" adlı ikinci bölümde ise tarihi karakterler nasıl olduğunu okurun anlamadığı, yazarın da "Bir zaman tünelden mi geçtiler yoksa sadece hayal miydi, bilmiyorum ama bir gün İspanya'nın Başkenti Madrid'in ortasında buldular kendilerini," diye tanım-

ladığı bir şekilde günümüz İspanyasına geliyor ve iklim kriziyle yüzleşip dünyanın gidişatı için gözyaşı döküyor. Çocuk kitaplarının okul listelerine nitelikli edebiyat değil de müfredat temalarına uygunluk ölçütü üzerinden seçilmesinin bir sonucu olarak Magellan iklim krizine ağılıyor.

YAZARIN SESİ

İklim krizi de dâhil pek çok konu çocuk edebiyatında yer bulabilir; bir yazar iklim krizini dert edinip bunu yazın konusu hâline getirebilir elbette. Mühim olan neyi nasıl anlattığıdır. Mühim olan bir yazarın çocukların duygu ve düşünce evrenine ne kadar yaklaştığıdır. *Hayalet Ada* hem didaktik anlatısıyla hem de yazarın yetişkin kaygılarını aktardığı anlatıcı sesiyle çocukların dünyasından gitgide uzaklaşmış duruyor. İki bölüm arasındaki tutarsızlık, gerçeküstü anlatının rasyonellikten ve bunun sonucu olarak inandırıcılıktan uzak olması da cabası.

“İnsanoğlu büyük keşifler yapmaya, çağlar açmaya ve dünyayı dönüştürmeye devam ediyor. Ancak unuttuğu çok önemli bir şey var; DÜNYA... Bunca büyük başarı kazanınca dünyanın bir parçası olduklarını unuttular. Anlamsız bir kibir ve kör bir bencillikle kendini onun sahibi zannetmeye başladılar. Dünyanın sadece insana değil, üstünde yaşayan tüm varlıklara ait olduğunu görmezden gelmeye devam ediyorlar. Oysa dünya yoksa insan da yok...”

Magellan’ın yaşadığı dönem tüm bunlardan azade miydi mesela? Orta Çağ gibi karanlık bir dönemden çıkmış, Yeni Çağ’da deniz yoluyla yapılan keşiflerle sömürgeler kurulmuş, her yeni gelişme insanın başka insanlara ve dünyaya hükmetmesi için kullanılmışken Magellan’ın ilkim krizine ağılması ne kadar inandırıcı? Ya da Magellan’ın ölümünden beş yüz yıl sonrasının anlatıldığı ikinci bölümde, tarihi karakterlerin yazarın “cennet çayırı” adını verdiği yerden nasıl olduğunu bilmediğimiz bir biçimde günümüze ışınlanması?

AYRIMCI İFADELER

Eğer dünyanın kötüye gittiğini yazarın sesinden değil de bir karakterden okusaydık farklı bir yorum

yapabilirdim. Çünkü bir roman karakteri kurgunun gerekliliğinde her şeyi söyleyebilir, her fikri savunabilir, ayrımcı, ırkçı cümleler bile sarf edebilir. Tıpkı kölelikle ilgili cümlelerde olduğu gibi.

Günümüzde insanlık suçu kabul edilse ve yasaklanmış olsa da kölelik dünya tarihinin bir gerçeği. Bu yüzden romanlarda karşımıza çıkması da mümkün. Ama bugünün politik bilinciyle bir siyaha “gündüz feneri” demek, ne kadar ayrımcı bir ifadeyse Ferdinand Magellan’ın emrindeki Sumatralı köle Enrique’yi de *“Kapkara boncuk gözleri her zaman ışıltılı parlardı. Öyle ki karanlıkta kimin karşısına çıkarsa ardında bir korku çığılığı duyulurdu,”* diye tanımlamak o kadar ayrımcı.

Meta gibi alınıp satılan, özgürlüğü elinden alınan, hiçbir hakka sahip olmayan ve karın tokluğuna çalıştırılan bir kölenin “sahibine” sevgi bağıyla bağlı olması mümkün mü yoksa yazarın kurgusu mu? *“Ferdinand Magellan’a sonsuz bir sevgi ve sadakatle bağlıydı. Arkasında bir gölge gibi dolaşır, ihtiyacı olduğu anda ortaya çıkar ve mutlaka yardımı dokerdi.”*

Dilin açıklığı ve akıcılığı ★★★★★☆☆☆☆☆

Çizimlerin ifade gücü ★★★★★☆☆☆☆☆

Kurgunun özgünlüğü ve tutarlılığı ★★★★★☆☆☆☆☆

Redaksiyonun titizliği ★★★★★☆☆☆☆☆

Akışına bırak Monti!

Monti, hayatını düzenli yaşayan bir ayıdır. Bu durum yaptığı listelerden ve bu listedeki maddeleri kontrol edişinden anlaşılır.

Yazan: Meryem Ermeydan

Uykusuz Ayı Monti

Duncan Beedie
Türkçeleştiren: Emre Ülgen Dal
Editör: Seda Kostik
Domingo Yayınevi, 40 sayfa

Gözlerini kapatır kapatmaz uykuya dalanlardan mısınız, yoksa ne yaparsa yapsın uyuyamayanlardan mı? Kitabımızın kahramanı Monti, bir türlü uyuyamayanlardan. Fakat o bir ayı; sonbahardan sonra kış uykusuna dalmalı. İyi ama bunu nasıl başarmalı? Belki de arkadaşlarından yardım almalı? Uyku, her canlının doğal bir ihtiyacıdır. Uyumak için teferuatlı hazırlık gerekmez. Kütüğün üstünde oturan kurbağanın da dediği gibi, *bazen gereğinden fazla çabalamak yerine rahatlamak ve akışa teslim olmak yeterlidir.*

Kitabın kapağını açar açmaz okurunu karşılayan sonbaharın kızıl yaprakları ve son sayfadaki baharın yeşil filizleri gibi, doğanın da kendine has bir düzeni ve saati var. Gece ve gündüzün oluşumu, mevsimlerin

akışı bunun en somut göstergesi. Monti de tıpkı doğa gibi, hayatını düzenli yaşayan bir ayıdır. Bu durum yaptığı listelerden ve bu listedeki maddeleri kontrol edişinden anlaşılır. Kışın kapıya dayanmasına rağmen hâlâ uykusu gelmeyince de bütün düzeni altüst olur.

Bu kitabı okurken “uyku saati” kavramı aklıma düşüverdi. Hemen ardından yemek saati, banyo saati, oyun saati vb. kavramlar ardı ardına zihnime hücum etti. Karnı tok, sırtı pek olsa da kim bilir kaç bebek, kaç çocuk uykusu gelmediği hâlde sırf uyku saati geldi diye uyumaya zorlandı. Bu kavramların kontrolcü kişiler tarafından icat edildiği kanaatindeyim. Tecrübeli ebeveynlerin bu kavramlara mesafeli durmasının gerekçesi ise: “Uykusu gelen çocuk her yerde her şekilde uyur, aç olan karnını bir şekilde doyurur.” Yorum sizin!

Koskoca evrende hiçbir şey birbirinin aynısı değilken, her şey birbirinden farklıken her canlının da kendine has beden ritmi olduğunu hatırlamakta fayda var. Oldurur(mu?). Tıpkı Monti'nin onca çabasına rağmen uyumaması ve planlarının dışında uykuya dalması gibi.

Uykusunu alan Monti, gözlerini açar açmaz ilk iş olarak yine hayatını düzene sokacak bir liste hazırlar. Fakat bu listedeki maddeleri uygulamak için biraz beklemek zorunda kalır. Neden mi? Cevabı, kitabı okuyanlarla aramızda kalsın.

Uykusuz Ayı Monti, hayatımızdaki listeleri, kontrolleri, herhangi bir koşula bağlı gerçekleşeceğine inandığımız eylemleri, planları ve doğanın kendi ritmine, düzenine dair düşüncelerimizi gözden geçirmeye katkı sağlayan sıcacık ve okurunu dinlendiren bir hikâyeye sahip. Kitaptaki canlı renklerle bezenmiş tam sayfa resimlere eşlik eden yarım sayfalık resimler ise tıpkı mevsimlerin değişimi gibi kalp atışı tadında bir hareket, bir ritim bırakıyor kulaklarımızda.

Dilin açıklığı ve akıcılığı ★★★★★★★★★★

Çizimlerin ifade gücü ★★★★★★★★★★

Grafik tasarım ★★★★★★★★★★

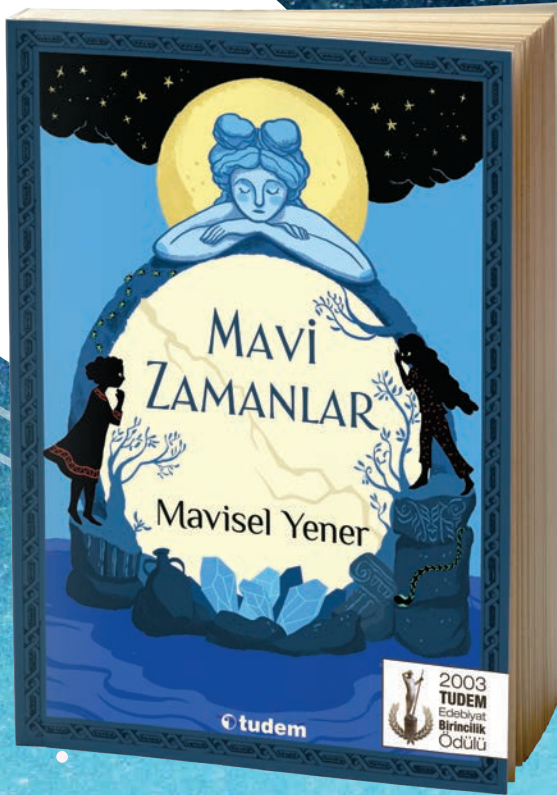
Kâğıt ve baskı kalitesi ★★★★★★★★☆☆

DOLUNAY MASALCILARI'NIN İZİNDE,

“MAVİ ZAMANLAR”

EFSANESİNE

GERİ DÖNÜŞ...

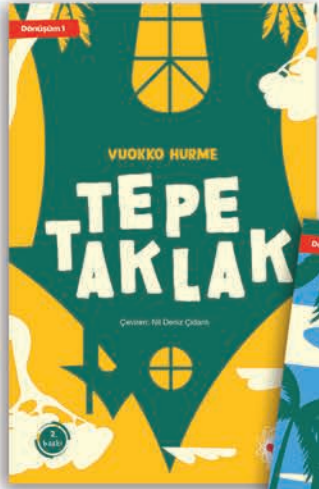
Hiç Tindim Gördünüz mü?

Doğayı koruma konusunda yaratıcı olmanın tam zamanı! Yazar **Sally Gardner** ile çizer **Lydia Corry**'nin anne-kız ortak yaratımı "**Tindimler ve Çöp Adası**", genç okurları çevreci ve bir o kadar eğlenceli bir hikâyeye buluşturuyor!

O gün, dünya tersine döndü ve neredeyse her şey değişti.

Finlandiya'nın ödüllü yazarı **Vuokko Hurme**'nin kaleme aldığı, yepyeni bir fantastik dizi!

Lenna Anderssen hayatının ilk sekiz yılını Kardum'da, tersine dönmüş bir dünyada geçirmiştir. Eskiden gökyüzünün olduğu yerde artık toprak vardır. Lenna ve ailesi Kardum'da içme suyu tükenmeye başlayınca geleceklerini, gökyüzünde olması muhtemel başka bir dünyada aramaya cesaret edebilecekler midir?

Lenna ve ailesi, tepetaklak şehirleri Kardum'dan gökyüzüne atlayarak alıştıkları hayatı bulutların ötesinde bırakırlar. Her şeyin yerli yerinde olduğu Mabal'da yaşamayı öğrenmek ve yerçekimine alışmak zorundadırlar artık. Lenna atlayış sırasında kaybolan en iyi arkadaşı Jaan'ı hiç unutmaz ve onu bulmayı aklına koyar.

